

LIETUVOS PROFESINĖ SAJUNGA „SOLIDARUMAS“

LR Trišalei tarybai

Dėl Lietuvos Respublikos Socialinių įmonių įstatymo

2017-05-16 Nr.10-174

Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė parengė LR Socialinių įmonių įstatymo Nr. IX-2251 naujos redakcijos projektą (2017-04-05, Nr. XIIP-523). Įstatymas nustato juridinių asmenų, kuriems suteiktas socialinės įmonės statusas, su šiuo statusu susijusias teises ir pareigas, šio statuso netekimo pagrindus ir tvarką, apibrėžia socialinėse įmonėse įdarbinamų asmenų tikslines grupes, nustato darbo santykių šiose įmonėse ypatumus, reglamentuoja valstybės pagalbą socialinėms įmonėms.

Įstatymo projekto aiškinamajame rašte rašoma: įstatymo projektas parengtas „siekiant įgyvendinti Socialinio verslo koncepcijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2015 m. balandžio 3 d. įsakymu Nr. 4–207 „Dėl socialinio verslo koncepcijos patvirtinimo“, tikslą ir atsižvelgiant į Europos Sąjungos valstybėse narėse ir kitose šalyse pasiteisinusias teises socialinio verslo formas, jų įteisinimo galimybes ir Lietuvos teisinę sistemą, formuoti socialinį verslą reglamentuojančią teisinę bazę.

Kadangi įstatymo projekto rengime nedalyvavo socialiniai partneriai, kai kurios įstatymo projekto nuostatos nėra aiškios ir įneša nežinios ir įtampos tarp šiuo metu veikiančių neįgalųjų socialinėse bei socialinėse įmonėse dirbančių darbuotojų ir darbdavių. Darbuotojai sunerimę ar ateityje turės darbo. Įstatymo projekte atsiranda nuostata, **jog "socialinės įmonės statusas naujiems juridiniams asmenims nebūtų suteikiamas", nebelieka nuostatos dėl darbo vietų steigimo rėmimo ir pan..**

Kreipiamės į jus, prašydami įtraukti socialinius partnerius į diskusijas, svarstant įstatymo projektą. Manome, jog būtų tikslinga įstatymo projektą aptarti LR Trišalėje taryboje. Taip pat galima būtų organizuoti klausymus, pakviečiant ekspertus iš kitų ES šalių. Skubus įstatymo priėmimas gali įnešti dar daugiau sumaišties ir įtampos tarp jautriausių darbo rinkos dalyvių.

Mes manome, jog sąžiningai veikiančios neįgalųjų socialinės įmonės turi išlaikyti savo statusą ir gauti veiklos užtikrinimui reikalingas kompensacijas.

Mes pritariame tam, kad būtina plėtoti socialinio verslo koncepciją, atsižvelgiant į gerąją Europos Sąjungos patirtį. Būtina plėtoti socialines investicijas. Pvz. Šiauliuose veikianči VŠĮ „Aksida“ galėtų sukurti papildomas 50 darbo vietų, tačiau trūksta lėšų patalpų įrengimui.

Palaikome politikų iniciatyvą skaidrinant socialinių įmonių veiklą, apribojant galimą piktnaudžiavimą. Manome, jog būtina skirti daugiau dėmesio ne tik neįgalųjų, bet ir kitų darbo rinkoje pažeidžiamų žmonių integracijai į darbą rinką, jų mokymui bei profesinei ir socialiniai reabilitacijai.

Pagarbiai, Pirmininkė

LPS „Solidarumas“ atstovė ECOSOC

tel.: 370 686 17409, daivakvedaraitė@gmail.com

Kristina Krupavičienė

Daiva Kvedaraitė

LITHUANIAN TRADE UNION "SOLIDARUMAS"

Kodas 290806370 K.Kalinausko 2 B, LT-03107 Vilnius; Tel.370 5 262 17 43 Faks. 3705 213 32 95
[http:// www.solidarumas.lt](http://www.solidarumas.lt) ; em:info@lps.lt; solidarumas.lt@gmail.com;

PRIEDAS 1 PSL.

Europos Komisijos komunikate dėl Socialinio verslo, yra teigiama, kad socialinės įmonės, tai yra įmonės:

- kurios komercine veikla iš esmės siekia socialinio arba bendrojo visuomenės intereso tikslo, ir jų komercinei veiklai dažnai būdinga aukšto lygio socialinė inovacija;
- kurių pelnas paprastai reinvestuojamas į to socialinio siekio įgyvendinimą;
- ir kurių organizavimo tvarka arba nuosavybės struktūra atspindi jų misiją, remiasi demokratiniais ar dalyvavimo principais arba orientuota į socialinį teisingumą.

Tai įmonės, kurios:

teikia socialines paslaugas arba kuria socialines gėrybes ir (arba) pažeidžiamai visuomenės daliai skirtas paslaugas ar gėrybes (būsto, sveikatos priežiūros, pagalbos pagyvenusiems ar neįgaliems asmenims, pažeidžiamų grupių įtraukties, vaikų priežiūros, įdarbinimo ir apmokymo, priklausomybės vadybos ir t. t.); ir (arba) gamina prekes arba teikia paslaugas tokiu būdu, kad būtų siekiamas socialinio pobūdžio tikslas (socialinė ir profesinė integracija suteikiant galimybę dirbti asmenims, kurie atsidūrė nepalankioje padėtyje dėl atskirtį ir atstūmimą lemiančios menkos kvalifikacijos ar socialinių arba profesinių problemų), nors tų įmonių veikla apima ne tik socialines prekes ir paslaugas.

Socialinės ekonomikos įmonės ir organizacijos apima labai daug subjektų. Daugelis jų didžiausią dalį savo išteklių gauna veikdamos rinkoje (pavyzdžiui, kooperatyvai, savidraudos įmonės, socialinės įmonės). Kitos šių išteklių gauna ne rinkoje (pavyzdžiui, dauguma asociacijų ir fondų).

Šie subjektai gali veikti savidraudos arba bendrųjų interesų pagrindu. Tačiau visos jos turi bendrą esminę tapatybę, elgesio principus ir vertybes, dėl kurių apibūdinamos kaip pagal laisvės ir savanorystės principą veikiantys subjektai, taikantys demokratiškas ir dalyvavimu pagrįstas valdymo sistemas ir sukurti pilietinės visuomenės, kad būtų įgyvendintas svarbiausias tikslas taikant bendrus kriterijus patenkinti žmonių ir socialinių grupių, kurioms jie priklauso, poreikius ir tik po to gauti investuoto kapitalo grąžą.

Kaip pavyzdį galima paminėti tai, kad UNESCO pripažino Vokietijos kooperatyvus kaip nematerialųjį žmonijos paveldą.

Socialinės ekonomikos subjektus tinkamai yra apibūdinusios ir apibrėžusios ES institucijos, taip pat patys socialinės ekonomikos subjektai; jų apibūdinimas ir apibrėžtis pateikiami ir mokslinėje literatūroje. Pažymėtini šie dokumentai: 2009 m. sausio 25 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl socialinės ekonomikos (2008/2250(INI)); *Socialinės ekonomikos įmonių – kooperatyvų ir savidraudos įmonių – palydovinių sąskaitų vadovas*, kurį remia Europos Komisija (2006 m.); EESRK nuomonė¹ ir EESRK pranešimas dėl socialinės ekonomikos Europos Sąjungoje². Visuose šiuose dokumentuose socialinės ekonomikos sektorius apibūdinamas vienodai: tai sektorius, apimantis įvairias įmones ir įstaigas, „grindžiam[as] žmonių pirmenybės prieš kapitalą principu; jos apima tokias organizacines struktūras kaip kooperatyvai, savidraudos įmonės, fondai ir asociacijos, taip pat naujesnių formų socialines įmones“ (2015 m. gruodžio 7 d. Europos Sąjungos Tarybos išvados dėl socialinės ekonomikos, kaip vieno iš pagrindinių ekonominio ir socialinio vystymosi veiksnių Europoje, skatinimo). Kaip nurodo Tarptautinė darbo organizacija (TDO), socialinė ir solidarioji ekonomika apima įmones ir organizacijas, visų pirma kooperatyvus, savitarpio pagalbos organizacijas, asociacijas, fondus ir socialines įmones, kurių išskirtinis bruožas yra tas, kad jos gamina prekes, teikia paslaugas ir žinias, kartu siekia ekonominių bei socialinių tikslų ir skatina solidarumą³.

(parengta pagal EESRK rengiamą nuomonę dėl socialinės ekonomikos išorės matmens)

1 CIRIEC narių J. L. Monzóno ir R. Chaveso pranešimas, 2012 m.

2 Tarp jų EESRK nuomonė savo iniciatyva dėl įmonių rūšių įvairovės (OL C 318, 2009 12 23).

3 2011 m. darbo dokumentas „Socialinė ir solidarioji ekonomika. Mūsų bendras kelias deramo darbo link“.